Թե. ՏԳՐԻ ԹԻՒ 179 — ՅՈՒՆԻՍ 30 / 12 ՅՈՒԼԻՍ 1897 — 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1315 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

غزتهسی ادارهخانهسنه (ماسیس) ودهك. ---

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղի Առ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍԻ ՕՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Համտի Բաշա խան Օսմ. Նախկին Պանքայի փողոց, Թիւ 2

Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն. արժ.	.....	75
» »	Վեցամսեայ	» »	.....	40
Դաւառներու »	Տարեկան	» »	.....	100
» »	Վեցամսեայ	» »	.....	50
» »	Եռամսեայ	» »	.....	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	ֆրանք	.....	[illegible]
Ռուսիոյ »	»	ռուբլի	.....	10

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կընդունուի. 115
զրուշի տուլը 100 զրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ օրեր Ռուանի (Ֆրանսա) մէջ տեղի ունեցաւ «Բողոքական ընկերակցութիւն՝ ընկերային խնդիրներու գործնական ուսումնասիրութեան համար»(*)ի ութերորդ համաժողովը։ Բազմաթիւ ֆրանսայի Բողոքական հովիւներէ զատ ներկայ էին նշանաւոր աշխարհականներ, Բարիզի, Ժընէվի, Մոնբէլիէի համալսարաններէն բրոֆէսէօրներ, նշանաւոր քաղաքագէտներ, ընկերաբաններ, ծերակուտական են։ Այս Բողոքական համաժողովին նպատակը բոլորովին համազգային է. իր աշխատութեան ծրագիրը, որու վրայ համառօտ մը պիտի խօսինք, մարդկային ամէնալայն մտածումներէ թելադրուած է։ Ընկերակցութեան նպատակն է մաքառիլ կարգ մը ընկերային աղէտներու և նախապաշարումներու դէմ, որոնք ժողովուրդի մշտական դժբաղդութեան մնայուն պատճառներն են։ Դատարակութեան անմիջականութիւնը, կրօնական նախապաշարումները, ժողովրդային դրամագլուխներուն պակիսը, հայի խնդրին համար իրարու դէմ եղած ատորին մրցումները, ալքոլախտը, ժողովրդային զանազան դասակարգերուն՝ իրարու դէմ սնուցած ատելութիւնը, վերջապէս տնտեսական ընդհանուր տագնապը ուր աղքատներն ու գործ չունեցողները երբ մէկ կողմէ կը հառաչեն, անդին հարուստ ու գործի տէր մարդիկ անտարբեր կը մնան ու միջոցներ չեն հայթայթիր իրենց եղբայրներուն գործ գտնելու և զանոնք մխիթարելու համար։

Ինչպէս կը տեսնէք լայն շունչով գծուած ծրագիրը մը են ասի, որով ֆրանսացի բողոքականները կ'ուզեն մէկ կողմէ մարդասիրական պարտականութիւն մը կատարել հանդէպ ժողովրդին, միւս կողմէ մաքառիլ ընկերաբական անուան տակ այսօր գոյութիւն ունեցող բազմաթիւ անիրաւախոհներու դէմ, որոնք իրենց դժգոհութեան զայրոյթը ապօրինի միջոցներով կ'ուզեն թափել մարդկային ընկերութեան դէմ և ասով կը վրդովեն երկրին հանդիստը։

Այս լայն ծրագիրը գործադրելու համար «Բողոքական ընկերակցութիւնը» ոչ սահմանափակ կանոններ կը դնէ, ոչ ալ ընտրութեան նպատակաւոր եղանակներ կ'առաջարկէ։ Պարզապէս կը հրաւիրէ ամէն բարեացակամ ֆրանսացի.—առանց կրօնի, փիլիսոփայութեան և սկզբունքի կամ գաղափարական դաւանանքի խտիր դնելու—որ մասնակցի ընկերութեան, վերանորոգելու համար իրենց հայրենիքին, ֆրանսայի, բարոյական, մտաւորական և նիւթական ուժերը։

Ամէն անդամակցող, առաջադրուած նպատակին հասնելու համար ազատ է իր լաւագոյն դատած միջոցը առաջարկելու, այդ միջոցները համաձայնութեամբ պիտի ընդունուին կամ մերժուին։ Ընկերութիւնը պիտի գործէ ժողովրդային շրջանակներու մէջ, այսինքն ժողովուրդը շրջանակներու բաժնելով, այլ և այլ ձեւերու տակ, իրաքանչիւր շրջանակի մէջ պիտի առնէ ժողովրդային զանազան դասակարգերէ ամէն տեսակ անհատ և պիտի ջանայ անոնց մէջ գործակցութեան, ժուժկալութեան, փոխադարձ օգնութեան, ընդհ. շահակցութեան, եղբայրական միութեան, մէկ խօսքով հասարակաց գաղափարը իր ամէնալայն և մարդկային իմաստովը արմնցնել, հաստատել։ Եւ ասոր համար ընկերակցութիւնը առ այժմ կ'ընդօրինակէ քանի մը միջոցներ որ սքանտինաւեան երկիրներու և Անգլիոյ մէջ այնքան լաւ արդիւնքներ տուած են, այսպէս ժողովրդական գրադարաններ, ֆոխդրաշ օգնութիւն ընկերութիւններ, ազատելի նէ-թերու համաձրձակցութիւն, երկրաբրձական դրամագլուխներու դանում, ֆրձաւորական ընդհանուր շահակցութիւն, մանուկներու և պառաւներու վրայ հոգնաւորութիւն և դեռ ուրիշ միջոցներ որոնցմով ժողովրդին պիտի ներշնչէ իրաւունքներու, գիտութեան մէկ խօսքով ընկերային հանդարտութեան գաղափարը։

Ընկերակցութեան բոլոր ատենախօսները հիմնական կէտերու վրայ համաձայն էին։ Իրենց համար առաջին պայմանը սա է որ ամէն մարդ իրաւ հասկնայ, այսինքն պահելով իր կրօնական, փիլիսոփայական, ընկերային համոզումները, ջանայ ժողովրդի բարօրութեան։ Ասկէ զատ այն քաղաքականները որ պիտի ուզեն ժողովրդային շրջանակներու մէջ մանել, պէտք չէ որ տեսակ մը պաշտպանի հովիւ առնեն, այլ իրենք հաւասար մարդ՝ գործաւորին ու երկրագործին հետ ձեռք ձեռքի տուած աշխատին. այն ուսանողները, ուսեալները որ պիտի ուզեն այս կերպով ժողովրդին ծառայել, իրենց աշխատութեան համեմատ պիտի վարձատրուին միւնոյն ժողովրդէն, այսինքն ամէն ոք իր մատուցած ծառայութեանը չափով իր բարոյական ու նիւթական վարձատրութիւնը պէտք է ակնկալէ։

Ընկերային համերաշխութեան այս դեղեցիկ ծրագիրը վերջացնելէ հոսքիշելով ատենախօսներէն մէկուն սա առաջնորդող խօսքերը. «Ժողովրդային շրջանակ մը նպատակն է դիւրացնել որ դասակարգերը իրարու մօտենան, և իրարու հետ շօշափման մէջ մտնեն բոլոր անոնք՝ որոնց լեզուն, տարազը, մտածելու կերպը, ապրելու եղանակը, վիճակը զիրենք իրարմէ կը բաժնէ։ Սակայն մոռնալու չէ որ բոլոր ասոնք Աւետարանի սկզբունքներուն համաձայն են։ Հետեւարար ամէն մարդ կրնայ մասնակցիլ այնպիսի գործերու որոնք զուտ քրիստոնէական են։ Բայց չիշտեմնք որ այս գործերը միմակ անոնց առջեւ բաց չեն որ կրօնական այս կամ այն դաւանութեան սիրոյն համար կ'աշխատին.... Խղճի և գիտակցութեան ազատութիւնը բացարձակապէս պէտք է յարգուի»։ Դ. Ա.

ՏՈՔ, ԵԱՂՈՒՊԵԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

(Դ. Ա՝ ՎԵՐՋ)

Վիրաբուժական հիւանդութիւններու գլխով՝ կը տեսնենք որ ասոնց ընդհ. գումարն է 1301. որոնցմէ միմակ 34 հոգի մեռած են որ ըսել է 2,67 առ %։ Տոք. Եաղուպեան այս հիւանդներու վրայ 256 վիրաբուժական կարեւոր գործողութիւններ կատարած է։ Տեղեկագիրը առանձին կը խօսի ընդունուած հիւանդներու ընդհ. վիճակին, տարիքին, սեռին, բժշկուածներուն, աղէկցածներուն և մեռնողներուն վրայ։

Այդ 3247 հիւանդներէն
217 ը տղայ
127 ը աղջիկ
2346 ը չափահաս
516 ը տարիքոտ այր մարդիկ
46 ը ծերունի կիներ եղած են։

ԹՈՔԱԽՋԻՒՐՆԵՐու վրայ խօսելով — որոնց 162 հոգիէն 68 ը մեռած են և միւսները քիչ չատ ազէկնալով մեկնած են—Տոք. Եաղուպեանը կըսէ «մեր բազմաթիւ զննութիւնք այս եղրակացութիւնը կուտան որ թոքախտ յոյժ յաճախադէպ է Փոքր Ասիոյ եկած մեր պանդուխտներու մէջ. որք այս հիւանդութեամբ իր վարակուին 30 էն 45 տարեկան. մինչ Պոլսոյ բնիկները կը բռնուին 18 էն 25 տարու։ Աւելի յաճախադէպ է արական քան իգական սեռի մէջ»։ Եւ իրօք միջավայրի, սնունդի, օդի և ապրելու պայմաններուն փոփոխութիւնը, այսօր ստուգուած է որ թոքախտի տարածելուն ամէնամեծ պատճառներն են։ Եւրոպայի մէջ այս ախտը կը տարածուի բոլոր այն ուսանողներուն մէջ, որ դաւառէն մայրաքաղաքները և մեծ քաղաքները կ'երթան, ու մտաւորական ծանր աշխատութեանց հետ, առողջապահական դժբաղդ պայմաններու մէջ կ'ապրին։ Սակայն միւնոյն ատեն Տոք. Եաղուպեան կ'ըսէ որ Փոքր Ասիոյ պանդուխտները՝ շընորհիւ իրենց ջրաւոր կազմութեան, կոլորով կը դիմադրեն չատ մը ծանր ցաւերու և վիրաբուժական վճռական գործողութիւններու, որոնց առջեւ Պոլսեցիներու կամ Եւրոպացիներու յոգնած ու ֆիզիքապէս տկար մարմինը չպիտի կրնար տակաւ։ Այս բնական կորովը կ'օգնէ որ անոնց մեծագոյն մասը բժշկուի։ Սրսի հիւանդութիւններէ տառապող 118 հոգիէն 96ը ազէկցած են, 22ը մեռած։ Գալով այլ և այլ տենդերու, Տոք. Եաղուպեանը կը հաստատէ այն ապառողջ պայմանները զոր ցոյց կուտան մենք և կը նշանակէ թէ ջերմուեցողներու մեծ մասը Տէրջոսի ջրի ընկերութեան, Էնկիւրիի երկաթուղիին և Խասգիւղի աղիւսաբանները բանուորները եղած են։ Տեղեկագրին մէջ հիւանդներու մասին յայտնուած սա գանգատը թէ «հիւանդութիւնը չատ ծանրանալէ յետոյ միայն հիւանդանոց կը գիմեն» ոչ միայն չատ ստոյգ է, այլ մեծ կարեւորութիւն ունի։ Եթէ հիւանդները աւելի կանուխ բժիշկներու դիմեն, ինչպէս մասնաւոր արհեստներու, նոյնպէս հիւանդանոցի մէջ պատսպարելներու համար մեծ սփոփանք մըն է։ Այս կերպով թէ մեռնողներու թիւը կը նուազի, թէ ծախքը քիչ կըլլայ և թէ հիւանդը նուազ կը չարչարուի։ Բայց այս իրաւացի գանգատին պատասխանատուութիւնը չի ծանրանար միմակ հիւանդներու անհոգութեանը կամ երկչոտութեանը վրայ։ Հիւանդանոց դիմելու և ընդունուելու համար այնպիսի դժուար ձեւակերպութիւններ կային ատեն մը և կան դեռ հիմա ալ, որ չատեր այս դժուար ձեւակերպութեան զոհեր են։

Այս տեսակէտով թաղերու աղքատախնամները հիւանդներու դարմանումն ալ ստանձնած ըլլալով՝ մեծագոյն բարիքը կը մատակարարեն ժողովրդին։ Մասնաւորապէս Բերայի աղքատախնամը իր Դարմանատունը հիմնելով՝ ամիս ու կիսու ընթացքի մը մէջ 350 ի չափ հիւանդներ նայած է։ Բանի՛ քանի՛սներ ոտքի վրայ ու անմիջապէս նայուելով կը վերկուին։ Որչա՜փ աղքատ ընտանիքի հայրեր ու մայրեր, հրիտասարդներ երկու սեռէ կարգ մը ասոր հիւանդութիւններէ, որ կրնային մահացու ըլլալ, կազատին։ Ժողովուրդը թէ՛ հարուստ թէ նոյն իսկ աղքատ՝ գուրգուրանքով պահելու է այս տեսակ հաստատութիւնները։

Վիրաբուժական ճիւղի մէջ ընդունուած հիւանդները սեռի և տարիքի նայելով այսպէս կը բաժնուին.

49 աղջիկ
137 տղայ
80 ծերունի
20 պառաւ
1015 չափահաս
——
1301 գումար։

Տոք. Եաղուպեանը կը վերջացնէ իր տեղեկագիրը ցուցնելով այն պակասները և բարեւորումները որ անհրաժեշտ են հիւանդանոցին, զոյն իր անուան համապատասխան և կատարելագործեալ վիճակի մը մէջ դնելու համար։

Գալով Տոք. Եաղուպեանի գործածած գիտական բառերուն, ինչպէս ըսինք, ասոնց չինուած են ասոր անոր ձեռքով և չատ տեղ ընաւ իմաստ չունին. մէկ քանիները միայն յիշենք։

Aiguë ին կարճապէս կ'ըսէ. հայերէնի մէջ այս ածականը չի բացատրեր հիւանդութեան բժշկական իմաստը. լաւագոյն է եթէ պարզապէս սուր ըսէր։ Endocarditeին ենդոգարդիտ կ'ըսէ, որ սրտապատկանն է։ Aorteին արմա կ'ըսէ, մայր երակ ըսելու տեղ. արդէն այս հին հայերէնէն մնացած բառին այս գործածութիւնը լիովապէտորէն սխալ է։ Chroniqueին տեղ տեղ էրկարագէ—, տեղ տեղ ալ էրկարագող ըսած է. թերեւս այս վերջինը ամէնէն յարմար իմաստը տայ։ Syphiliseին սխալ է գաղդիական հիւանդութիւն ըսել, քանի որ անոր ծագման պատմութիւնն իսկ այսօր վէճի տակ է. տոր համար մենք գործածեցինք գաւառային այն բառը որ յատկապէս ֆրանսէ զահդիրի կը նշանակէ, այսինքն գոդոս—ռիս—։ «Այս ինչ մարդը գոդրէսեր է—ֆրէնկի ունի»։ dyspepsieին գըհոլոս—ռիս—ն ըսուած է փոխանակ դիսպարամարսոս—ռիսն։ Péritoineին փորաքիսն կըսէ որ ծանօթ էր որովայնաթաղանթ անունով։ Դեռ ուրիշ բառեր որոնց վրայ երկար պիտի ըլլար խօսիլ այս առողջապահական դրուագին մէջ։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ձեր թերթին երէկի թուոյն մէջ կարդացի Կէյվէյի Միջպիւղէն գրուած յօդուած մը, որոյ վերջին մասն յատկացուած էր գիւղի վարժարաններուն ներկայ կացութեան և այդ առթիւ ինչ ինչ բացատրութիւններ ալ իմ անուանս չուրջ կը դառնային։— Զեմ զարմանար բնաւ որ պատմուած իրողութիւնք իրականութեան բոլորովին հակապատկերը կը ներկայացնեն, վասն զի կրնամ հնարիլ թէ Պ. յօդուածագիրը՝ իր յիշած 5 ամիսներէն՝ դրս անցուցի Կէյվէյի կողմերն՝ հապիւ վերջին մի քանի օրերուն գիւղը գտնուած էր, հետեւաբար լաւատեղեակ չէր կրնար ըլլալ նախընթացին։

Ստոյգ է որ ասկէ վեց ամիսներ առաջ Նիկոմիդիոյ վիճակին Դեր. Առաջնորդ Սրբազանի կողմանէ չրջուն քարոզիչ կարգուեցայ Կէյվէյի հինգ հայարնակ գիւղերէն վրայ, և այդ առթիւ Ն. Սրբազնութեան գրած պաշտօնագիրն ալ նոյնչափ գիւղերու վրայ էր, և այդ պաշտօնագրով միայն քարոզչութեան պաշտօն մ'ունէի և ոչ ուրիշ բան. և Սրբազան Առաջնորդի բերանացի պատուէրներն ալ կը չեշտէին ինձ որ դպրոցական գործերու չատ չմիջամտեմ իսկ վարչական գործերու. բնաւ։ Այսու հանդերձ չպիտի քաշուիմ յայտնել որ՝ հակառակ յօդուածագրին տուած տեղեկութեանց՝ առաջին անդամ Միջպիւղ հասած չարթուս՝ ինչպէս կը յիշեն անչուշտ Տոքթ. Յակոբ էֆ. Փափազեան և Կարապետ էֆ. Նազարեան և ուրիշ անդամներ Հոգաբարձութեան՝ որոց ներկայութեան ձեռք առի դպրոցին տարրական ծրագիրը՝ տեղացի նախակրթարանի ուսուցչի մը ձեռամբ չինուած։—Նախ նկատելով որ գիւղին արական սեռի վարժարանը 120—130 աշակերտներէ բաղկացած՝ միայն երկու տեղացի ուսուցիչներով կը կառավարուէր ըսի իրենց թէ ուսուցիչներու թիւը պակաս է հետեւաբար պէտք էր աւելցնել դայն։ Իսկոյն պատասխանուեցաւ ինձ թէ դպրոցի պէ—դէն գըտնուածէն ա—ելլի բան մ'ընել չէր ներեր բնա—, և այս պատասխանը կը տրուէր ինձ, գիտնալով հանդերձ որ արդէն չինուած տարրական ծրագիրն անդամ իր ամբողջութեամբ կարելի չեր եղած գործադրել, թող թէ անոր բարեփոխուածը ու յաւելեալը։—Քանի մ'օր վերջը միևնոյն գիտողութիւններս ըրի թաղ. խորհրդոյ անդամներէն մի քանիներուն, որք՝ զըժբաղդաբար սակայն՝ միևնոյն պատասխանը տուին ինձ զէթ ժամանակուան մը համար։ Իսկ դպրոցի պիւտճէին բարձրումը աւելի ձեռնհաս անձի մը գործն էր անշուշտ, մանաւանդ թէ՝ աներկբայ՝ երկար ժամանակի ալ կ'կարօտէր, օ՛վ որ ալ ըլլար այդ անձը։— Եւ երբ այսպէս թաղականութիւն և հոգաբարձութիւն իրենց նիւթական աջակցութիւնը չեն խոստանար, ինչ կարող է ընել քարոզիչ մը բարեւոքման համար։—Ճշմարտութիւնն այն է որ Միջպիւղցի հայն՝ դպրոցական և կամ ուրիշ ա՛ւելի ազգային մի նոր կարգադրութիւն ամբողջ տարուան ընթացքին մէջ, մի միայն խոշակի եղանակէն անմիջապէս յետոյ կարող կըլլայ յաջողութեամբ ի գլուխ հանել, իսկ տարուան մնացեալ եղանակներուն իրերն իրենց բնական վիճակով կ'ընթանան, և գրեթէ անհնարին է հիմնական փոփոխութիւն մ'ընել միւս եղանակաց մէջ, երբ խնդիրը պիւտճէի հետ կապ ունի ուզղակի։ Վասն զի նոյն իսկ Առաջնորդ Սրբազանն՝ երբ Մեծ Պահոց մէջ այցելեց այդ գիւղը, գիտել տըուաւ արական վարժարանի անբաւական վիճակը յաւուսմնականին, և իսպիս յանձնարարեց կարող անձի մը յանձնել դպրոցին տեսչութիւնը։— Եւ ցայսօր՝ երբ առաջնորդի մը գիտողութիւնն անդամ իր մեռեալ տառ կը մնայ թաղ. խորհրդոյ արձանագրութեան տոմարին մէջ, զարմանալի չէ անչուշտ որ քարոզիչ վարդապետի մը դիտողութիւններն ալ անյաջող ելք մը ունեցած ըլլան։

Երկրորդապէս կը քննադատուիմ յօդուածագրին կողմանէ՝ թէ չեմ ուզած իրենց գիւղին համար մնալ՝ միւս գիւղերուն վրայ ունեցած բարոյական պաշտօնս թողլով։—Բայց ես ինչո՞ւ չուզէի ընդունիլ այնպիսի պայման մը որ ինձ համար թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս նպաստաւոր կրնար ըլլալ. և կարծեմ թէ Պարտիզակի նախանձելի օրինակէն օգտուելու համար լուրջ մտածում մը չատ գժուար չէր ինձ ունենալ, եթէ սակայն պարագաներ նեղէին։—Դիւրին է իմանալ թէ ես ինքնին չէի կարող այդ օրինակ կարգադրութիւն մ'ընել, որ կախումն ունէր ուղղակի առաջնորդին հաճութենէն ժողովրդեան խնդրանքին համաձայն։ Եւ եթէ կար մէկը որ ամենէն աւելի կը փափաքէր այդ տեսակ կարգադրութեան մը այն ալ ես էի, որ գէթ շաբթուան պարապ ժամերուս համար գոհացուցիչ զբաղում մը կ'ունենայի։ Զի միայն ես գիտեմ թէ որքա՜ն անտանելի էին ինձ այն պարապ ժամերը՝ որք անգործութեան դատապարտած էին գիս։ Շատ ստոյգ է երբ Պ. յօդուածագիրը, մերթ գլխո— յա— և մերթ ֆնապա—ռիս—ն կը վերագրէ ինձ, (բայց ոչ իր յառաջ բերած պարագաներուն տակին) վասն զի ո՞վ չը գիտէր թէ բարոյական անգործութենէ յառաջ եկած երկարատեւ մտատանջութիւնը՝ շատ անգամ այդ օրինակ ցաւերու կ'ենթարկէ զմարդ։

Եթէ Միջպիւղցի հայն անկեղծօրէն կուզէր գիս վար դնել իր գիւղին համար, շատ դիւրին գործ էր այդ. իր խնդրանաց վրայ՝ Առաջն. Սրբազանի ձեռամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր մասնաւոր հաւանութիւնն ստանալ, և ահա ամէն ինչ աւարտած էր. գործ մը՝ զոր եթէ ես ձեռնարկէի կարգադրել, կարծեմ թէ բոլորովին հակառակ էր պաշտաճիշ օրինաց. և ինչո՞ւ անլսելի մնացին այն մի քանի անուղղակի դիմումները՝ զոր ըրած էի թաղ. խորհրդոյ կարեւոր անդամոց ոմանց։ այդ խնդրոյն առթիւ. և ասիկա ըրի ոչ

(*).—Association protestante pour l'étude pratique des questions sociales։

թէ պաշտօնի մը թեկնածու ըլլալու համար, այլ միայն օգտակար ըլլալու նպատակաւ այդ գիւղին, որ զարգացեալ ապագայ մտաւորականաց առաւելութիւններ և տրամադրութիւններ ունի։ Իրաց այս վիճակին ուշ՝ լրաւունք ունիմ անչուշտ սա հարցումն ընելու թէ՝ արդեօք ե՞ս ուզեցի օգտակար չըլլալ Միջագիւղի ազգայնոց, թէ ոչ իրենք չուզեցին կամ չի կըրցան օրինաւորապէս օգտուիլ Դպրեվանքի վարդապետէ մը՝ որ քանի մ'ամիս իրենց մէջ ապրելու բաղդն ունեցաւ։

Երբորդապէս կ'ամբաստանուիմ Պ. յօդուածագրէն՝ իբր թէ «ինչպէս ժամանակուան մէջ գլէթ մէկ անդամ դպրոցին դռնէն ներս նայած չըլլամ.....» բայց Մի ջագիւղի մէջ բնակութեան համար ինձ յատկացուած միակ սենեակը նոյն ինքն դպրոցի շէնքին մէջ էր, և ինչպէս կը յիշեն ներքին պաշտօնեաները, առանձին և անպաշտօն այցելութիւններս ալ անպակաս էին ուսանողներուն, իսկ աղջկանց վարժարանն առանձին այցելել բոլորովին աւելորդ համարած էի ինձ համար։ — Խըմբովին կամ պաշտօնապէս այցելելու համար ալ Պատ. Հոգաբարձութեան կողմանէ եղած ո՛և է հրաւէր՝ ո՛և է պատրուակաւ չեմ կարծեր թէ մերժած ըլլամ, այլ ընդհակառակը միշտ համակերպած եմ, և կը յիշեմ մանաւանդ անգամ մը՝ յորում դասական քննութիւն մ'ալ ես անձամբ կատարեցի, Հոգաբարձութեան մի քանի անդամոց ներկայութեանը։ Ասոնցմէ զատ դպրոցէ վրայ ցո—ցի և խոցո— նայող վարդապետ մ'ըլլալուս պատճառներէն մէկն ալ այն եղած է կարծեմ դի յաճախ քարոզներուս մէջ դպրոցական յառաջդիմութեան վրայ չհշտելով խօսել չէի մոռնար, ինչպէս կը յիշէ անշուշտ ունկնդիր ժողովուրդը, որ հակառակ այդ յորդորներուն՝ տարեկան 10 դահեկանի ազգ. տուրք մը չտալ ուզող անդամներ ունի իր մէջ։ Եւ մինթէ դպրոցապետս—ընէ՞ն ուրիշ նշան մ'ալ՞ այս է արդեօք որ անդամ մ'ալ դպրոցական հանդէսի մը ներկայ գտնուելով՝ ըստ իմ չափաւորութեան քաջալերականով մը փակեցի զայն, դարձեալ չհշտելով դպրոցական զարգացման պէտքին վրայ։ Ու չմոռնամ ըսել որ այժմ ալ որ ի Պոլիս կը գտնուիմ, Պալաթու քարոզչական պաշտօնէս զատ՝ տեղւոյն Պատ. Թաղ. Խորհուրդն ինձ վստահանալու պատիւն բրած է նաև ազգ. երկսեռ վարժարանի Տեսչութիւնն և դասաւորութիւնն, զոր կը կատարեմ սիրայօժար և ուրախութեամբ։

ՍՄԲԱՏ Վ. ՍԱԱՏԷԹԵԱՆ

Պալաթ, 25 յունիս 97

ԲԱՂՔԱԿԱՆ

ԱՆԴԼ. ՀԵՂԿԱՍՏԱՆ.— Փոքրիկ հակառակութիւններ կը պատահին հետզհետէ Հնդկաստանի մէջ անգլիական իշխանութեանց դէմ։ Նոր յուզումներ պատահած են Միրանչահի մէջ, այսինքն Թոչի հովտին մէջ, ուր վերջերս Ուազիրիներուն կողմէ ջարդուեցաւ կի քաղաքական դրծակատարին հետեւորդ զօրաց մէկ մասը։ Սոյն ցեղերը դարձեալ յարձակեցան կառավարութեան աշխատութեանց համար գործածուած բնիկներուն վրայ, վեց ուղտառին անոնց ձեռքէն և քանի մը հոգի ալ սպաննեցին։ Զիաւորներ և 50 հրացանակիրներ զանոնք կը հալածեն։ Բուենակէն կը հեռագրեն թէ արկած մը պատահեցաւ Ներն անգլիացի զօրավարին։ Այս վերջինը գացած էր սպաննուած պաշտօնէի մը յաւարկաւորութեան հանդէսին, ի դարձին կառապանը չկրցաւ կամ կեղծեց չկրնալ զսպել իր ձիերը՝ որ խրտչելով սկսան բըլուրէ մը վար սրարշաւ երթալ։ Զօրավարին անրակը և քիթը սաստիկ վնասուեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ. — Նէոեոք Հէրըլդ Հավայի կղզեաց կցման վրայ շատ կարեւոր յօդուած մը կը հրատարակէ որ ճշդիւ կը ցուցնէ Ամերիկացւոց մտքին վիճակը այս մասին։ Մեծ ուրախութեամբ կը հաստատենք թէ կըսէ այս օրագիրը, Անգլիացիք չեն հակառակիր Հավայի կղզեաց Մ. Նահանգներուն միացման։ Այդ ազգին ողջմտութեան ապացոյցներէն մին է այս։ Միացեալ Նահանգները ըսին ինչ որ կը խորհէին Անգլիոյ և իր Թագուհւոյն մասին։ Եւ յոբէլեանի հանդէսներուն ծանուցած համակրութիւնները անկեղծ են և խորին։ Այս ամենը ապացոյց մ'են այն ընդհանուր զգացման՝ որ Ամերիկացիները կոգեւորէ հանդէպ Անգլիոյ—դէնէ այն Ամերիկացիները որ Ճինկո ատուածոյն չերմեռանդներէն չեն— վասն զի վերջապէս երկուքն ալ Անկլո Սաքսոն ազգեր են, միեւնոյն ցեղի սերունդներ։

Միեւնոյն ընտանեաց անդրանիկ և կրտսեր զաւակներն են, և եթէ երբեմն կը կռուին, Ամերիկացիք ոսկայն նուազ չեն յարգեր իրենց անդրանիկ եղբայրները։ Եւ Անգլիացիք՝ իբրեւ գործնական մարդիկ՝ կրցած են ճանչնալ այս իրողութիւնը, ընդունելով Սանտուիչ կղզեաց կցումը Ամերիկայի Հանրապետութեան։ Անգլիացիք երկար ատենէ ի վեր շատ ադեկ գիտէին թէ այս կղզիները առնողին պիտի ըլլային։ Գիտէին նաեւ թէ Միացեալ Նահանգներէն դուրս Ճաքոն պիտի միացնէր զանոնք իրեն։ Եւ այս պարագային ականատես պիտի ըլլայինք Արեւելեան Մանկոլեան արշաւանքի մը։ Մենք համոզուած ենք որ ամէն բարի Անգլիացի նախանձածար կը համարի տեսնել որ Սանտուիչ կղզիները Անկլո-Սաքսոններու ամերիկեան սերնդոյ ձեռք անցնին քան Մանկոլներու ձեռքը։ Բնական է հաւատալ որ, եթէ Ճաքոնի փառամոլութեանց առջեւ իրական պատուար մը չբարձրանայ, այդ երկիրը կրնայ տակաւին երագել Խաղաղական Ովկիանոսի կղզեաց գրաւումը։ Ճաքոնցիք յաղթեցին իրենց դրացի Չինաց և իրենց յաղթութեան իանդին մէջ կրնային ջանալ ուրիշ աշխարհներու յաղթել, և թերեւս պատրաստ ըլլային սպիտակ ցեղին վրայ յարձակելու։

Հաւանականաբար այսպէս պէտք է բացատրել Սանտուիչ կղզեաց Ամերիկայի միացման դէմ Ճաքոնի բրած բողոքը։ Այդ կղզիները իրենց աշխարհագրական դիրքով Ամերիկայի կը վերաբերին։ Ուրեմն ո՛և է արդելք չկայ որ Միացեալ Նահանգները ամենայն անկեղծութեամբ գործեն անոնց մասին։ Միացեալ Նահանգները բարեպաշտօրէն պիտի յարգեն այդ կղզիներուն հետ Ճաքոնի կնքած դաշնագրութիւնները, և այս կերպով այդ առարկութիւնն ալ բոլորովին աներեւոյթ կըլլայ։ Այս եղանակաւ արդար ճամբու մը հեաւուած կըլլանք թէ Ճաքոնի և թէ քաղաքակրթութեան համար։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. Ի ՌՈՒՍԻԱ.— Կաղէնդ. թը Բոլոնէէ Ս. Բէդրսպուրկի Թղթակիցը կըսէ թէ գերման կայսրն ու կայսրուհին Բէտերհոֆ պիտի հասնին օգոստոս 7 ին։ Այդ օրը բոլորովին ընտանեկան ներքին խօսակցութեան մը պիտի նուիրուի։ Երեկոյին ընտանեկան ճաշ։ 8 ին Վիլհէլմ կայսրը և Աւկուստա կայսրուհին Ս. Բէդրսպուրկ պիտի հասնին, ուր պիտի այցելեն Զարերու գերեզմանները։ Նախաճաշ մը պիտի արուի գերմանական դեսպանատան մէջ։ Դեսպանական մարմնոյն անդամները պիտի ընդունուին Զմեռնային պալատին մէջ։ 9 ին այցելութիւն ի Բրատնոէ Սելօ։ 10 ին հեծելազօրքի մեծ ռազմափորձեր։ 11 ին կէս օրին մեկնում։ Ռուսական արքունեաց շրջանակներուն մէջ կը հաւատուի թէ մայր կայսրուհին ևս հայկերոյթ մը պիտի տայ։

ԲՈՒԴԱ.— Զօրավար Վէյլեր արեւելեան գաւառաց ծովեզերքները այցելելէ վերջ Սանթա-Բլարա վերադարձաւ։ Հավանայի հիւանդանոցներուն մէջ 6000 հիւանդ կայ։ Ազատական երեսփոխանք ստիպեցին Մ. Սակասթան որ Բուպայի ինքնօրինութեան բանաձեւը սահմանէ։ Նախկին նախարարապետը յայտարարեց թէ իր կարծիքը Բուպայի ինքնավարականներուն կարծիքն էր, այսինքն տեսակ մը ներքին վարչութիւն (home rule), որ ունենայ իր խորհրդարանը և տեղական կառավարութիւն մը որ պատասխանատու ըլլայ մայր հայրենեաց։ Ներքին սակագները և ելմտացոյցի քաւէարկութիւնը Բուպայի խորհրդարանին նախաձեռնութեան պիտի պատկանի։

Հավանայէն կը հեռագրեն յուլիս 6 թուով. զօրավար Վէյլեր յայտարարութիւն մը հրատարակեց, ծանուցանելով թէ ընդհանուր ներում պիտի շնորհուի այն Բուպայիներուն՝ որ հնազանդին։ Կառավարութիւնը իրենց ձրիաբար պիտի տայ ապրելու միջոցներ։

ՊԻԶՄԱՐԲՈՒՐԻՆ.—Կայսրութեան կառավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաները հազիւ վերանորոգուեցան, նոր տիտղոսներուն անուանման պաշտօնագրերուն վրայ մելանը հազիւ չորցաւ, և ահա յանկոյս Հռենոսի կէս պաշտօնական թերթերը, կըսէ Թան, քիչ մը կասկածելի փութով կը ծրագրեն ուրուագիծ մը, որ տեսակ մը պատերազմի յայտարարութիւն է ռամկավարութեան դէմ։ Ճիշտ խօսելով, նախկին նախարարապետին յաղթանակն է այս։ Արդէն Պիզմարքի հաճոյակատարութիւն մը ընելու համար ըչ միայն Ֆրիտրիխսրուհէ քաշեցին տարին արտաքին գործոց նորընտիր նախարարը Պիւլօ՝ աշակերտ մը, բարեկամ մը, որ անշուշտ շատ գոհ եղաւ իր նախկին վարպետը տեսնելով, այլ նոյն իսկ այն խեղճ Հոհէնլոհէ իշխանը, որ նախարարապետութեան պաշտօնին մէջ վարդէ անկողին մը չգտաւ, որ իր մէջ ապատակաւ գաղափարներու հիւլէ մ'անգամ չունի, և որ կը շարունակէ նախագահել նախարարութեան մը՝ որուն ամէն բանը փոխուեցաւ—մարմինն ու հոգին, պաշտօնեաները, և ոգին—ամէն բան, բացի ի գլուխէն, որ լոկ իբրեւ զարդ թողուած է։

Այս անգամ Հռենոսեան գիներ սրուակներով չէ որ միջնորդները Պիզմարքի քով կերթան, կայսեր և Ֆրիտրիխսրուհէի ահաւոր դժգոհին միջեւ հաշտութիւն գոյացնելու համար։ Իրենց ձեռքերուն մէջ կը կրեն, ոչ թէ ձիթենիի ճիւղեր երիզներով զարդարուած, այլ սրուած սուրեր՝ որոնց սայրը դարձուած է այդ անողոք ատեցողին (Պիզմարք) թշնամաց դէմ, և որոնց երախակը իրենէն աւելի զօրաւոր բազկի մը կարելի չէր յանձնել։

Անշուշտ այս բանը ամենէն պատուական բաները պիտի թափէ ծերունի պատական մարդուն վերքերուն վրայ։ Բայց մի՛ կարծէք! Պիզմարք կը ճանչնայ իր Բրուսիան, անոր թագաւորը, անոր կայսրը. պատերազմի ծերացած ձիու մը պէս կը վրնջէ գալարփ-գերուն հնչած ատենը։ Մահ, եթէ անդարմանելի ծերութիւնը իր երակներուն արիւնը սառեցուցած չըլլար! Մահ, որպիսի յանդգնութեամբ չպիտի խոյանար պատերազմներու ասպարէզին մէջ, ինչպէս, աւա՜ղ, այն հեռաւոր գեղեցիկ օրերուն, երբ Վիլհէլմ Ա. կոչում կընէր այս պալատականին զգեցեալ պարբերոյն պարբերոյթեան և ազատականութեան ճիւաղը նուաճելու համար։

Այդ գեղեցիկ ժամանակները ոչ ևս են, չեն կրնար ըլլալ այլ ևս։ Նոյն իսկ այս նոր քաղաքականութեան ծանրութիւնը, վտանգն է այս։ Վերադառնալ Պիզմարքութեան, 1863ի համարձակ և յանգուգն կամ 1849ի կրակուրց Պիզմարքութեան, երբ Պիզմարք ծաղիկ հասակին մէջ արմատականներուն գլուխը կը կոտրէր,—ձեռնարկութիւն մ'է որուն յաջողութիւնը շատ ջուր կը վերցնէ։

Սակայն այս բանը կը փորձեն ընել այնպիսի մարդիկ որ թղուկներ են հսկային քով, որ այդ ձոյլ ոսկիին մանրուկ ստակ են միայն։

Հոհէնլոհէ իշխան անշուշտ չպիտի մնայ պաշտօնին մէջ։ կըսուի թէ արդէն իր ելքը կը պատրաստէ և կը փափաքի պատուով իյնալ, իր չրջագգեստին ծայրերը չտկելով զինուորական օրինագծին բարեկարգութեան վրայ, օր արդէն շատ նախարար ներուն գլուխը կերած է։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ 9 Յուլիս.— Խորհրդարանը երրորդ ընթերցմամբ ընդունեց այն օրինագիծը, որ կարգոնէ մէթրական դրութիւնը գործադրել չափուց և կշռոց մէջ։

—Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Մր. Բըրզէն յայտարարեց թէ հակառակ քանի մը օրագրերու տեղեկութեանց որ՝ ծանուցած էին թէ Հապէշստանի անգլիական պատուիրակութիւնը կատարելապէս անյաջող եղած է, Մենելիքի հետ առեւտրական համաձայնութիւն մը ստորագրուած է։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Կը հաստատուի թէ Մաք Քինլի նախագահ դրամական խնդրոյն վրայ ի մտոյ պատգամագիր մը չպիտի հրատարակէ, թերեւս նոյն իսկ բնաւ չպիտի հրատարակէ։

Վիէննա.— Թագաւոր-Կայսրը, որ Վիէննա եկած է Պատէնի կոմսին հետ Զէխրովին անցերևոյթ կըլլայ։ Այս եղանակաւ արդար ճամբու մը հեաւուած կըլլանք թէ ճաքոնի և թէ քաղաքակրթութեան համար։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. Ի ՌՈՒՍԻԱ.— Կաղէնդ. թը Բոլոնէէ Ս. Բէդրսպուրկի Թղթակիցը կըսէ թէ գերման կայսրն ու կայսրուհին Բէտերհոֆ պիտի հասնին օգոստոս 7 ին։ Այդ օրը բոլորովին ընտանեկան ներքին խօսակցութեան մը պիտի նուիրուի։ Երեկոյին ընտանեկան ճաշ։ 8 ին Վիլհէլմ կայսրը և Աւկուստա կայսրուհին Ս. Բէդրսպուրկ պիտի հասնին, ուր պիտի այցելեն Զարերու գերեզմանները։ Նախաճաշ մը պիտի արուի գերմանական դեսպանատան մէջ։ Դեսպանական մարմնոյն անդամները պիտի ընդունուին Զմեռնային պալատին մէջ։ 9 ին այցելութիւն ի Բրատնոէ Սելօ։ 10 ին հեծելազօրքի մեծ ռազմափորձեր։ 11 ին կէս օրին մեկնում։ Ռուսական արքունեաց շրջանակներուն մէջ կը հաւատուի թէ մայր կայսրուհին ևս հայկերոյթ մը պիտի տայ։

ԲՈՒԴԱ.— Զօրավար Վէյլեր արեւելեան գաւառաց ծովեզերքները այցելելէ վերջ Սանթա-Բլարա վերադարձաւ։ Հավանայի հիւանդանոցներուն մէջ 6000 հիւանդ կայ։ Ազատական երեսփոխանք ստիպեցին Մ. Սակասթան որ Բուպայի ինքնօրինութեան բանաձեւը սահմանէ։ Նախկին նախարարապետը յայտարարեց թէ իր կարծիքը Բուպայի ինքնավարականներուն կարծիքն էր, այսինքն տեսակ մը ներքին վարչութիւն (home rule), որ ունենայ իր խորհրդարանը և տեղական կառավարութիւն մը որ պատասխանատու ըլլայ մայր հայրենեաց։ Ներքին սակագները և ելմտացոյցի քաւէարկութիւնը Բուպայի խորհրդարանին նախաձեռնութեան պիտի պատկանի։

Հավանայէն կը հեռագրեն յուլիս 6 թուով. զօրավար Վէյլեր յայտարարութիւն մը հրատարակեց, ծանուցանելով թէ ընդհանուր ներում պիտի շնորհուի այն Բուպայիներուն՝ որ հնազանդին։ Կառավարութիւնը իրենց ձրիաբար պիտի տայ ապրելու միջոցներ։

ՊԻԶՄԱՐԲՈՒՐԻՆ.—Կայսրութեան կառավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաները հազիւ վերանորոգուեցան, նոր տիտղոսներուն անուանման պաշտօնագրերուն վրայ մելանը հազիւ չորցաւ, և ահա յանկոյս Հռենոսի կէս պաշտօնական թերթերը, կըսէ Թան, քիչ մը կասկածելի փութով կը ծրագրեն ուրուագիծ մը, որ տեսակ մը պատերազմի յայտարարութիւն է ռամկավարութեան դէմ։ Ճիշտ խօսելով, նախկին նախարարապետին յաղթանակն է այս։ Արդէն Պիզմարքի հաճոյակատարութիւն մը ընելու համար ըչ միայն Ֆրիտրիխսրուհէ քաշեցին տարին արտաքին գործոց նորընտիր նախարարը Պիւլօ՝ աշակերտ մը, բարեկամ մը, որ անշուշտ շատ գոհ եղաւ իր նախկին վարպետը տեսնելով, այլ նոյն իսկ այն խեղճ Հոհէնլոհէ իշխանը, որ նախարարապետութեան պաշտօնին մէջ վարդէ անկողին մը չգտաւ, որ իր մէջ ապատակաւ գաղափարներու հիւլէ մ'անգամ չունի, և որ կը շարունակէ նախագահել նախարարութեան մը՝ որուն ամէն բանը փոխուեցաւ—մարմինն ու հոգին, պաշտօնեաները, և ոգին—ամէն բան, բացի ի գլուխէն, որ լոկ իբրեւ զարդ թողուած է։

Գերման խնդրոյն մասին խորհրդակցելու համար, փափաք յայտնեց որ կարելի եղածին չափ շուտով կարգադրուին առկախ խնդիրները։ Յայտարարեց թէ պատրաստ էր ընդունիլ ամէն խաղաղական լուծում, որ կարենայ գոհացում տալ Պոհեմիոյ արդար պահանջումներուն։

ԲԱՐԻԶ.— Հանրապետութեան Նախագահը որոշեց որ օգոստոս 1 էն սկսեալ 10 օր բացակայ պիտի գտնուի։ Իր ճամբորդութիւնը պիտի սկսի Վալանսէն և պիտի վերջանայ Անսի։ Պիտի այցելէ Տոֆինէ և Սավուա. և Մոտանի և Մութիէի մէջ ներկայ պիտի ըլլայ ալպեան զօրաց ռազմափորձերուն։

—կը ծանուցուի թէ անկլօ ֆրանսական ընկերութիւն մը պիտի կազմուի հելլենական մաքսերուն երաշխաւորութեամբ, Յունաստանի Թուրքիոյ վճարելիք պատերազմական տուգանքը ապահովելու համար։

—Լորանձօ Մարքէզէն կը հեռագրուի թէ կառավարիչը հրաժարական տուած է։

ՀՌՈՄ.—Վաղը մեծ հայկերոյթ մը պիտի տայ Իտալիոյ թագաւորը ի պատիւ Պուլկարիոյ իշխանին։ Նախարարաց մեծագոյն մասը ներկայ պիտի ըլլայ։

—Պուլկարիոյ իշխանը նախարարապետ Մ. Սթոյլոֆի և պատերազմական գործոց նախարար Մ. Իվանոֆի ընկերակցութեամբ հոս եկաւ։

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Սիամի թագաւորը հոս հասաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Ճաքոնական պատուիրակութիւնը այսօր Մատրիտ հասաւ։ Ժողովրդական խանդավառ ցոյցերուն մէջէն։ Մթքատոյի պատուիրակները ծափահարուեցան։ Օրթերթերուն մեծագոյն մասը յօդուածներ կը հրատարակեն՝ Սպանիոյ և Ճաքոնի հասարակաց շահերը չեշտելով Միացեալ Նահանգաց արդի բաղաքականութեան և անոր ծաւալման ձգտումներուն դէմ։ Փայլուն հանդէսներ տեղի պիտի ունենան։

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Ծերակոյտը 28 ի դէմ 38 ձայնով ընդունեց սակագներու ծրագիրը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սքուպշինան թագաւորին գահաճառով չպիտի բացուի, այլ նախարարապետը պիտի բանայ նստաշրջանը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱԹԷՆՔ.— Հաշտութեան բանակցութիւններուն վերջացած ըլլալու լուրը անհիմն է. խնդիրը դեռ նոր լուծուելու վրայ է։

Հանեա.—Բալթինեան դէպքին առթիւ ծովակալները որոշեցին ապստամբներուն ամենօրեայ յարձակումներուն առաջքը առնելու համար ամենախիստ միջոցներ ձեռք առնել և դէպքին պատճառ եղողները ձերբակալել։

ԱԹԷՆՔ.— Մ. Տէլեանի Բէֆիսիաի ապարակը քաշուելով իր յիշատակները գրի պիտի առնէ։

Կըսուի թէ Մեծ Պետութեանց ծովակալները կայս. կառավարութեան առաջարկութեան վրայ, Դանտիաի մօտերը գտնուող չկոք գծին սահմանները ընդար-

ԱԼԻՍԻ ՍԻՐԱՀԱՐԸ

ԿԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷԲԷՆ

Շատ ծերացած կերեւէր։—Անոր մազերն ու մօրուքն ճերմկցած էին երեք օր չանցած։ Խորունկ ծալք կը փորուէր իր յօնքերուն մէջ։ Խոշոր խորշումներ իրենց ծայրերը իրարու մէջ կանցընէին իր աչքերուն անկիւնը՝ ակսելով անոր կապարագոյն այտերը։

Իր ձեռքերը յաճախ կը դողդղային, և ութնամեաներու պէս կը սիրէր արեւուն դէմ տաքնալ։

ԳԻԼՈՒԱՆ ԵՍԱ.

Պ. ՌՈԲԻ ՄԷԿ ԼԱՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Եւ մինչդեռ Բոլ տը Նանսէյ կոմսը Շաթոյի մէջ կապրէր, կամ աւելի կապրէր անդդայ, Շաթօ փողոցին հիւանդանոցին մէջ։ Կոմսուհին իր ճաշակներուն համեմատ կեանք կը վարէր Բարիզի մէջ։

Ըսել չենք ուզեր թէ իր գործելու կերպերուն մէջ դայթակղական բան մը կար,—ոչ,—այլ շրջապատուած էր ամէն կերպ չռայլութեամբ մը։—իր կառքերուն և իր մարդոց անզուգական հագուստին կապուստին, և իր չքեղ վայելչութեան համար ամենուն բերանն էր։

Ամէն տեղ կը տեսնուէր։—Մեծ և փոքր թատրոններուն առաջին ներկայացումին բնաւ բացակայ չէր գտնուեր։ Ֆէլիքս-ի Ֆրո—Ֆրո-ն յաճախ ներա վրայ կը գրէր, և Կ-լո—ի Ֆէրվաթը ներա տարազները կը նկարագրէր մանրամասնութեան անհամեմատ գլխութեամբ մը և արուեստական բառին խորին ծանօթութեամբ։

Կոկսէր ընդունելութիւններ ընել։—իր երբեմնի բարեկամներուն մեծ մասը շարաթը երկու անգամ Պուլոնեի անտառին ամարանոցին ճամբան ձեռք կառնէին, և կարճճուկ պառոն տ'Ալպան կոկսէր նորէն ներա շուրջ թիթեռնատել (papillonner) և կը տեղեկացնէր անոր պողոտային վրայ նոր շինուած ամէնէն նկարագեղ ասացուածները։

Կոմսուհին ամարանոցին կարասիներուն միայն մէջ գտած էր իր ամուսնին հարստութեան բոլոր վաւերական թղթերը։—Անոր եկամուտները կառնէր առանց դժուարութեան։—Երբ ստորագրութիւն մը հարկ ըլլար, Պ. Ռոբ Շաթու կերթար, և իր բարեկամին ու յաճախորդին՝ Տր. Հէլլեանի օգնութեամբ գրիչ մը կը դնէր կոմսին ձեռքը և այդ ձեռքը կը խաղցնէր թուղթին վրայ։

Բոլ կոտորագրէր մեքենաբար, և ոչ ոք անոր ստորագրութեան արժէքը ժխտելէն շահ ունենալով, ամէն բան կանոնաւոր կերթար։

Ակից զատ ամէն ամսու առաջին օրը, նախկին գործակալը,—որ կոմսուհիին բոլորովին վստահելի մարդը և գործակատարը եղած էր,—գրամանալի ճշդապահութեամբ մը հիւանդանոցին անօրէնին ձեռքը կը լեցընէր Բոլին ամսական թոշակը, ուրիշց հարկաւ շատ կըր յանձնարարողչէք մ'ունէր։

Օր մը Շաթույէն դարձած ատեն, Պ. Ռոք դնաց տիկին տը Նանսէյի քով։

Անշուշտ իր սովորական գիմագիծերը ջնուէր, վասն զի իր ներս մտած ատեն Պլանշ ըսաւ անոր ուժգնակի.

—Անկի՞ց կուգաք։

—Այո, տիկին կոմսուհի։

—Նոր բա՞ն մը կայ։

Ֆիւմէլի ընկերը հաստատական նշան մ'ընաւ։

—Ազէ՞կ, թէ գէշ,—յարեց Պլանշ։

—Ասի կախսում ունի...

—Ի՞նչ բանէ։

—Գործին առնելիք կերպէն։

—Միթքդ բացատրեցէք... Անհամբերութենէս կը մեռցնէք զիս։

—Տր. Հէլլեան, եթէ այսօր զիս չտեսնէր,—(բոլորովին անհաւանական բան, վասն զի ես ճշդութիւնն իսկ եմ երբ խնդիրը վճարումի մը վրայ ըլլայ), պաղիւ պիտի ունենար գրելու տիկին կոմսուհիին...

—Ամուսինի՞ս մասին։

—Անշուշտ։—Դիտէ՞ արդեօք տիկին կոմսուհին թէ գրեթէ միշտ հեաւեւալ երեւոյթը առաջ կուգայ Պ. կոմսին վիճակն ունեցող մարդոց մէջ, որոնք ոչ թէ ժառանգական՝ այլ դիպուածական յիմարութեամբ մը կը բռնուին անակնկալ արկածի մը, խիստ բուռն բաղխումի մը հետեւանօք, որուն չկրնար դիմադրել մտաւոր կարողութիւններու հաւասարակշռութիւնը։—ցորչափ կնանքը կը քաջուի յիմարէն, մարած բանականութիւնը կարծես անոր մէջ կը վերակենդանանայ, այնպէս որ մեռնելու պահուն այլ ևս խենդ չէ, կամ դոնէ գրեթէ այլ ևս խենդ չէ...—Շատ հետաքրքրական է այս։

Այս ցաւագին հատուածէն վերջ, նախկին գործակալը ճակատը սրբեց։

—Չէի գիտեր այդ բանը,—պատասխանեց Պլանշ։

—Ես ալ չէի գիտեր,—յարեց Պ. Ռոք։—Տր. Հէլլեան ինձի խնայուց։—Սրդ կերեւի թէ տը Նանսէյ կ-մսին վիճակը շատ ինկած է...—Բնաւ հիւանդ չէ, օ՜հ, ո՛չ... միշտ ոտքի վրայ...—Բայց իր ուժերը արագ արագ կը հատնին...—Շատ քիչ օրերու համար միայն ունի, կըսէ՞ Տոքթորը։

—Եւ իր խե՞լքը։

—Խելքը կուգայ։—Նշոյլները իրարու կը վազեն։—Հիմակ է ճիշդ ժամանակը գործածելու իւղ չունեցող լապտերին բաղդատութիւնը...—Բոցը կը դողդղայ ածխացած պատրոյգին շուրջ... մեծ փայլ մը կարձակէ և կը մարի։

Այսպէս, մրմնջեց Պլանշ—կոմսը պիտի մեռնի՞։

—Բացարձակապէս այո, և մօտերս։

—Այդ մահուան հետեւութիւնը ի՞նչ պիտի ըլլայ ինձի համար։

—Ընաիր կամ ողբալի։—Եթէ կոմսը մեռնի առանց կտակելու, տէրութիւնը պիտի միջամտէ ժառանգութիւնը գրաւելու համար, և տէրութիւնը անընդհատ հակառակորդ մ'է։—Որո՞ւ դէմ դատ պիտի վարէք։—Հազիւ թէ քանի մը արժէքաւոր բաներ ծածկելու կարող պիտի ըլլանք։

—Ուրեմն չուառութիւն, գոչեց տը Նանսէյ տիկին։—Ի՞նչ հեռապատկեր։

—Ոչ զուարթ։ Այո՛։—Բայց կայ ուրիշ հեռապատկեր մը՝ անհունապէս աւելի ժպտուն։ Երեք տողով ազնիւ փոքրիկ կոտակ մը ամէն բանի տէր կընէ տիկին կոմսուհին։

—Է՛ ուրեմն, գրեցէք... պիտի ստորագրէ։

Պ. Ռոք գլուխն երերցուց։

—Բնաւ արժէք չունի, ըսաւ։

(Շարու—նակելի)

ձակելու որոշում տուած են։ Հոս պաշտօնական չրջանակներէ առնուած լուրերու նայելով, Անդղիացի հրամանատարը պահանջած է եղեր քաղաքը գոնուողներուն թիւը աւելցնել։

Աթէնքի լրագիրները կը գրեն թէ Օսմանցիները Գանտիայի զանազան տեղուանքը և Գանլը Գասթէլլիի վրայ յարձակումը ըրեր են։

Օսմանցիներու նախայարձակ ըլլալը սակայն բացարձակապէս կը հերքուի անգլիական աղբիւրներէ։

Նարտէէ կը գրեն. Օսմանցիները զինուորական ուժերով կամրացնեն Նալտէի ծովածոցը. ծանր թնդանօթներ կը դնեն տեղեն ծոցին վրայ նայող Իմարէթ Թէբէսիին և ուրիշ զանազան կէտերու վրայ։ Թեսալիայէ եկած լուրերու նայելով Օսմանցիները այդ տեղերէն հեռանալու դիտաւորութիւն չունին եղեր. գիւղացիներէն տասնորդի և ոչխարի տուրք կանոնաւոր կերպով։ Կը պատմուի թէ Վոլոի մէջ չվոխութիւն մը տեղի ունեցեր է, և հիւպատոսները իրենց կառավարութեանց իմացուցեր են որ մարտանաւեր զրկուին։

Փոխ-կառավարիչ Էնվէր փաշա Պոլիս կանչուեր է։

Հանեա.— Երէկուընէ ի վեր Գանտիա բնակող Իտալացի վաչտ մը զինուոր նորէն Հանեա պիտի բերուի։ Այն ատեն Գանտիայի մէջ միայն 1200 անզլ. զինուոր պիտի մնայ, ինչ որ բաւական չի կրնար նկատուիլ։ Օսմ. վիրաւոր զինուորներէն 100 հոգի երէկ չոգենաւով Իզմիր և Պոլիս զրկուեցան։

Այսօր մէկ գումարտակ աւստրացի զօրք Իզզետին Գալէ դեռեղուեցան. Իտալացի զինուորները մինչեւ ցարդ Սուտայի Շէպէ կղզին կը գտնուին։

—Անդղիական կարմիր Խաչի ընկերութիւնը Գ. անգամ ըլլալով օսմ. վիրաւորներուն համար, 1450 ծրար ամերիքան զրկեց։

Կրետէի Իսլամ կարօտեալներուն համար Պոսնայի մէջ ձեռնարկուած հանգանակութեան մը հասոյթը եղած է 13,265 ֆրանք։

Գանէի աւստրիական ընդհ. հիւպատոս Բէնտէր հրամանատար պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Եգիպտոսի երեւելիներէն Բաղիպ զատէ Ահմէտ Թէվֆիգ պէյ, 54,000 բաքէթ ծխախոտ զրկեց օսմ. վիրաւորներուն համար։

Ռուսական Աֆրոպոլիս թերթը կը գրէ.— Երկիրը աւերակ եղաւ գնաց և դեռ ինչ ըլլալիս չենք գիտեր, անդին խումբ մը երիտասարդներ և նոյն իսկ չափահասներ, մէջտեղը բան մը չիկայի պէս ինքզինքին կերուխումի և զուարճութեան տուած են. երէկ տասնըհինգ հոգի անցուդարձ եղած տեղ մը նստած մէկ կողմէ կը կոնծէին միւս կողմէ պոռալով կանչելով կերգէին։ Պէրէոն և Ֆալէր խարսխած մարտանաւերուն ապաներէն ոմանք, որ այն տեղէն կանցնէին, մերիններուն այս վիճակը տեսնելով ցաւ յայտնեցին։ Ֆրանսացիները Գերմանացիներէն յաղթուելէ յետոյ տարիներով սուգ բռնեցին և այր ու կին սեւեր հագան։ Գոնէ մերինները եթէ չեն կրնար առանց զուարճութեան ապրիլ, թող ամայի տեղ բաշուելով զուարճանան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ և Ս. Պատրիարք Հօր հաւանութեամբ Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն աւագերէց կարգուեցաւ Կրօնական Դիւանի բարեկան քարտուղար Տ. Խորէն Ա. քհնյ. Փէհլիվանեան, որ ցարդ Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ աւագերիցութիւնը կը կատարէր։

Իզմիրեանց Կտակի Յանձնաժողովը Դեր. Տ. Վահրամ եպս. Մանկունիի քննութեան ենթարկեր է Աբրահամ Ա.յվազեան էֆ.ի «Միւռոնօրհնէք» անուն աշխատասիրութիւնն, որոյ քննութիւնն աւարտելով, տեղեկագիրը ղրկուած է առ որ անկ է։

Ահա թարգմանութիւնն այն որոշմանագրոյն, զոր պատրաստած է Պայպըլ Հաուզի մէջ գումարուած միսիոնարական ժողով մը որբերու կրթութեան և անոնց կրօնական պարտականութեանց կատարման կերպին վրայ։

«Նկատելով որ Հայ. եկեղեցւոյն մէջ զօրեղ փափաք մը կ'արտայայտուի ապահովութիւն մը ձեռք բերելու թէ Լուսաւորչական Հայ որբերը մարդասիրաբար խնամելու քօղին տակ Ամերիկայի Միսիոնարք կրօնափոխական ազդեցութիւններ ի գործ պիտի չդնեն անոնց վրայ։ Արեւմտեան Թուրքիոյ Միսիոնարութիւնն այս տղոց հետ վարուելու իր դրոյն վրայ իբրեւ հիմնական կանոն հետեւեալ սկզբունքները կը հռչակէ, անոնց բնդունելութիւնն յանձնարարելով ո՛չ միայն Արեւմտեան Միսիոնարութեան զանազան կայաններուն, այլ և Ամերիկեան Պօրտի միւս Միսիոնարութիւններուն ի Թուրքիա.

«1. Ամերիկացի Միսիոնարաց ձեռքը գտնուած դրամներով պահուած Որբանոցներն ի հարկէ պէտք է որ անոնց խնամքին և հսկողութեան ներքեւ ըլլան բոլորովին։ Դրամոց գործածման և պատարակութեան գրութեան ու մեթոտներու ընտրութեան համար անոնց լիակատար պատասխանատուութիւնն է էական պայմանն օրով նուիրատուք այս նպատակաւ զրամ յանձնած են անոնց։ Բաց ասած, այս հատատութեանց մէջ արտաքին միջամտութիւն և պատասխանատուութեան բաժանում նոյն իսկ տղոց մտքին ու բնաւորութեան վրայ վնասաբեր ազդեցութիւն յառաջ պիտի բերէր։

«2. Այս որբերը ըստ մեծի մասին կուգան մեր երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած դպրոցներուն չրջանակին մէջ։ Հետեւապէս անոնք այ պէտք է ենթակայ ըլլան նոյն սկզբունքին օրով կը կառավարուին այս դպրոցներ. այն սկզբունքն ըսել կ'ուզենք որով աշակերտաց քրիստոնէական ընդարձակ զարգացումը պէտք է տնտեսուի անոնց մտքին և հոգիին մէջ. լեզուի և գիտութեան ուսուցման հետ անոնց աւանդուին առողջ բարոյական և Յիսուս Քրիստոսի առաջնորդնորդութեան բոլորանուէր անձնատուր ըլլալուն կարեւորութիւնն, իրբեւ միակ հիմ ուղիղ կենցաղավարութեան և ուղիղ մտածման, այս նպատակաւ Աստուածաշունչը մեր կողմէ գործածուելով իբրեւ համայն Քրիստոնէից հաւասարապէս ընդունելի հեղինակութիւն, բայց առանց ազանդային կամ յարանուանական ուսուցման, և խնամով զգուշանալով քրիստոնեայ Եկեղեցիները բաժնող խնդրոց վիճաբանութենէն։

«3. Քրիստոնէական ջերմ սէր և սրբտագին համակրանք զգալով Հայ. Լուսաւորչական Եկեղեցւոյն համար, և բաղձալով միմիայն իր ամենաբարձր բարգաւաճման, մեր կարծիքն է որ ծայրագոյն հոգ պէտք է տարուի ապահովելու համար որ Լուսաւորչական Որբերն,—իրենց բարեկամաց կողմէ բողոքական տեսչութեան ներքեւ գտնուող Որբանոցներ դրուած ըլլալնուն համար,—նուազ հայ չըլլան, լեզուով, իրենց ժողովուրդը սիրելով, կամ ուղղակի պատրաստուելով օգտակար անդամներ ըլլալու այն հասարակութեան որուն կը պատկանին։ Եւ այս որբանոցներու տնօրէնը պէտք է լաւ ընդունելութիւն ընեն Որբանոցներն այցելող Հայ կղերականներու կամ ազգայիներու։ Այսպիսի ընթացքով մը կրնանք ակնկալել որ ամէն արդարադատ և լրջամիտ մարդոց հաւանութեան և բարոյական աջակցութեան պիտի արժանանանք։

«4 Մեր հսկողութեան ներքեւ գտնուող Որբանոցներուն մէջ Լուսաւորչական կղերին կողմէ կրօնային կրթութեան աւանդումն ընդհանրապէս գործադրական չպիտի գտնուի։ Բայց տղոցմէ անոնք որոնց խնամակալները փափաքին՝ պէտք է թոյլատրուին Լուսաւորչական եկեղեցին ներկայ ըլլալու կիրակի առաւօտներ և չարթու մէջ յարմար դատուած մասնաւոր առիթներով։ Նախամեծար կը դատենք որ եկեղեցի տարուին և անոնք բերուին Որբանոցէն մէկու մը ձեռամբ։ Այն միջոցներուն տղաք ի հարկէ եկեղեցին պիտի ընդունին կրօնային այնպիսի կրկնութիւն մը զոր կղերը փափաքի տալ և խոստովանուելէ և հաղորդուելէ պիտի չարգիլուին մեր կողմէ։ Միեւնոյն ժամանակ, տեղային տարբեր պայմաններ կը պահանջեն որ շատ մը այնպիսի մանրամասնութիւնք թողուին զանազան Որբանոցներու տնօրէններուն գատողութեան, որոց ընթացքին կանոնը պէտք է ըլլայ՝ չաշխատիլ տղաքն անջատելու իրենց արդի եկեղեցական կապակցութիւններէն։

«5. Մեր տեսութեամբ, Լուսաւորչական Վանքերու մէջ Միսիոնարներուն ձեռամբ որբերու խնամածութիւնը, կամ Միսիոնարաց և Լուսաւորչական կղերին ձեռամբ ընկերովի կամ հաւաքական հսկողութեան ո՛և է ձեւ Որբանոցներու վրայ՝ առ այժմ բաղձալի կամ գործադրելի բաներ չեն։ Հիմա մեր ձեռքին մէջ գտնուող գրամներն ալ մեր կողմէ չեն կրնար գործածուիլ մեր հսկողութեան ներքեւ չգտնուող Որբանոցներուն համար օգնելու, թէև կը յուսանք Լուսաւորչական այնպիսի հաստատութիւններու փոխանցել ո՛և է զումարներ զորս նուիրատուք յատկապէս այն նպատակաւ զրկեն։

«Ընկալեալ ի Միսիոնարութենէն Արեւմտեան Թուրքիոյ, տարեկան ժողովոյ մէջ, յուլիս 3, 1897։»

Քարտուղար
ՅՈՐՅ Ֆ. ՀԷՐՐԻՏ

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Սէնէգալի հիւպատոս կարգուեցաւ Ֆարտիֆի հիւպատոս Պէհաէտտին էֆ։

Եէմէնի Քէօրպան գաւառակին դայմագամ նշանակուեցաւ Ալպանի նախկին գայմագամ Ասըմ էֆէնտի։

Էնկիւրիի Պալա գաւառակին դայմագամ կարգուեցաւ Գըրդ-Ազոճի դայմագամ Մահմուտ Միւնիպ պէյ։

Սըվազի և Էրզրումի դատական քննիչ անուանուեցաւ Այտընի և Արշիպազոսի դատական քննիչ Ավրամաքի էֆէնտի։

Ուրբաթ օր Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ էին ֆրանսական դեսպան Պ. Դանսոն և առաջին թարգման Պ. Ռուէ, զինուորական կցորդ հարիւրապետ Տիբօն, և Էլիոթ պահականաւի հրամանատար Կոմս տ'Էսբէյ, ռումանական դեսպան Պ. Ճուվարա, Մէրսինի գերմանական հիւպատոս Պ. Գոխթման, Վաշինկթօնի պարսկական դեսպան Միրզա Ալի Գուլի խան, Օհանէս խան ևն։

Սենեկապետ Էմին պէյ Վեհ. Սուլթանին բարեւները հաղորդեց ներկայներուն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՅՑՈՒՄ

Ուրբաթ օր Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ ոչ պաշտօնական կերպով Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատուոյ ունեցաւ Ֆրանսական դեսպան Մ. Դոնսոն և գերմանական դեսպանատան Ա. քարտուղար Պ. Հէնկել, որ Լիւքսէմպուրկի դեսպան նշանակուած է։

—Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին Ըլկընի մէջ չինուած նախնական վարժարանի մը բացումը կատարուելով՝ դասախօսութիւնները սկսան, այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

Ներքին գործոց նախարարութիւնը, գաւառներու մէջ գործող բժիշկներուն և դեղագործներուն ցանկերը խնդրած է կուսակալներէն, որոնց մէջ պէտք է նշանակուած ըլլան այդ բժիշկներուն և դեղագործներուն ազգութիւնը, կրօնքը, անունը, վկայագիրներու թիւերը ևն։

—Ուրբաթ օր Բարձր. Խոտիվն մայրը ճաշեց կայս. կանանոցին մէջ։

—Սկիւտարի կառավարիչ Սապրի պէյի կողմէ Բէշատ պէյ արտօնութիւն ստացաւ Լանկազա գաւառակին Էսբիրալիա ագարակին մէջ, 3020 արտավար գետնի վրայ երկաթի և Մանկանէզի հանքերու խուզարկութիւն կատարելու։ Սելանիկցի օսմ. հպատակ դեղագործ Բօլիտէֆքի Զօղրաֆօ էֆ. ալ արտօնուեցաւ քրօմի հանքերու խուզարկութիւն մը կատարել, Գարաֆէրիյէի Ավուստոս գիւղախումբին մէջ, 1000 արտավար տարածութեան մը վրայ։

—Անցած կիրակի իրիկունՍերանիկի նաւահանգիստը գտնուող Վէկոս-վէօ իտալական զրահաւորին մէջ, քանի մը ընտանիքներու ի պատիւ պարահանդէս մը տրուեցաւ նաւուն սպաներուն կողմանէ։

—Վիեննայի թերթերը հետեւեալը կը գրեն Մ. տը Նելիտոֆի Հռոմի դեսպան կարգուելուն առթիւ։

Մ. Նելիտոֆ 1882 յունիս 27ին յաջորդեց Պոլսոյ ռուս դեսպան Մ. Նովիկոֆի, մինչեւ այն օրը իշխան Լոպանով Վիեննայի, և Պաւոն տը Մոնթենկոյ Լոնտոնի դեսպան նշանակուեցան։

Մ. Նելիտոֆ Պոլսոյ ամենէն հին դեսպանն է աւստրիական դեսպանէն յետոյ որ 1880էն ի վեր կը պաշտօնավարէ։ Սակայն ալ դիտելի է թէ Ռուսիոյ Զարը զեկտեմբերին պիտի այցելէ Ումպերթոյ թագաւորին։

—Սելանիկի պելճիական հիւպատոսը Մ. Տէօնէր ուրիշ տեղ փոխադրուելով իրեն յաջորդեց Մ. Բիլիրսի։

—Էրէյլիի յոյն մետրապոլիտ Տ. Երմանոս, ուրբաթ օր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Գըրդ Բիլիսէի ֆրանսական հիւպատոսը 40 պարկ ալիւր նուիրեց Էտիրնէի և չրջականերուն աղքատ արկածեալներուն բաժնուելու համար։

—Աւստրիական Մէֆֆիս չոգենաւը որ Թրիէսթէէն Պոլիս կուգար, Տարտանելէն անցած ատեն Հարման Գայայի մօտ խրեցաւ. Մէրէա չոգենաւը օգնութեան փութալով բան մը չի կրցաւ ընել. վերջապէս Սէռնոլզ նաւաձիգը երթալով յաջողեցաւ ազատել նաւը որ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

—Թուռնուզէն կը գրեն թէ քանի մը օրէ ի վեր տարութիւնը անտանելի դարձած է. ցերմաչափը չուքին մէջ 40-45 աստիճան կը ցուցնէ. հարաւային հովը մօտերը գտնուող խաղողներն ու մերդերը չորցուցեր լմնցուցեր է։

—Ուրբաթ օր Դագլը Զէյվէ, Թիմուրհանէ ճատատէսի, կառապան Էմին ազայի կալ բրած տեղէն հրդեհ ծագելով եղած գարին այրեցաւ։

—Եղեռնագատ ատենն 15ական տարուան տաժանակիր աշխատութեանց դատապարտեց Պինպիրտիրէկի մօտ Նուսուֆ էֆէնտին սպաննող Նուսուֆ անուն չարագործը և Թուլցայի Եօրկին որ սպաննած էր կոչկակար Եանին։

—Գօնաի Տէլիման գիւղի բնակիչներէն Մէհմէտ անուն մարդու մը տունէն հրդեհ ծագելով բոլոր կահ կարասիները այրեցան. եզ մը, տասը տարեկան աղջիկ մը և Մէհմէտի մայրը բացերուն գոհ երթալով առաջին երկուքը մախիր դարձան՝ իսկ վերջինը մարմին ձախ կողմը վտանգաւոր այրուածքներ ունեցաւ. Մէհմէտ գլխուն եկած այս դժբաղդութեան առնչեալ խելակորոյս ըլլալով, անկից ի վեր մերկ վիճակի մը մէջ սկսած է աստանդական թափառիլ։

ԲԷՐՈՒԲԷՐ

ՄԵԼԷՐՈՆ Կ. ՄԵԼԷՐՈՆԵԱՆ

Վերջին նորաձեւ-ո-ԲԷԼԱՆՆ համբոյր
Մատնանշեալ մաղայարդար կանանց

Որ համբաւաւոր սափրիչ և վարսայարդար Իզմիրի քով եօթը տարի աշխատած է, այս անգամ խնդրոյ մը բացած է Բերա, Մեծ Փողոց ճիշդ Տէօրթ Եօլ Ազդի թիւ 461, Թէ արք և թէ կանայք, մանաւանդ այս վերջինք, որոնք երեկոյթի մը կամ պարահանդէսի մը մէջ վերջին նորաձեւութեամբ և իսկ ճոխ յարդարուած մազեր կը փափաքին ունենալ, պէտք է դիմեն վերոյիշեալ սափրիչին։

QUININE PELLETIER

Ո՞վ չգիտեր թէ Բէլլետիէ իր գիւտին համար Մոնթիոն մրցանակը ընդունեց։ Այսօր ոսպի խոշորութեամբ և իր անուամբ երաշխաւորուած փոքրիկ քափսիներով կը ծախուի։ Մէկ հատիկ դեղ է հարբուխի, էնֆլուէնցայի, տենդերու, գլխացաւերու, ջղացաւերու, կտրածութեան (courbature) և յօդացաւերու դէմ։

ՍԴՈԳԻ ՄՕՌԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 հեղտ. 1862

Պարոնայք Սդոգ և Պուռն,

Երբէք հետ սկսած եմ գործածել ձեր Սդոգն կչարակը, մինչ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանաւանդ խուլերուն և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատասխանութիւնը մեր նախամեծար համարուելու մեր ձկան իւղին և կէյանձնարարիմ զան։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

Վակտրան

ՂՂԱԹԻԱ, 28 Յունիս 97 ժամ 9 ½

Շաբաթ օր Ղալաթիոյ Պօրսան Կոց էր Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին առթիւ։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Տր. Ա. Քարամօշ

Մասնագէտ սեռերու սեռի ծնողականի, զաղիական եւ մոթիային ախտերու

Այս տեսակ ախտերէ վարակուող և կարգ մը չարաթաններու սուտ խոստմանց հաւանելով հիւանդութիւններուն զարման չի գտնողներու ծառայութիւն մը մատուցանելու նպատակաւ. Օրթ. Դառագոչ իւր զարմանատուն ալ աւելի կատարելագործելով փոխադրած է Բերա, Ազա Համամ փողոց թիւ 14(bis) իւր տունը. ուր ամէն ժամ իրեն դիմող հիւանդները պիտի զարմանէ Եւրոպոյ հռչակաւոր բաւոֆէսէոռներէն Ֆուռնիէի և Կիյոնի վերջին և ազդու մեթոտներով։ 155 11—20

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Գրիգոր Ատրեան իր բնակութիւնը Մաբրիգիւղ Սազլը Ազաճ Ցրէնկ քիւլիսէի փողոց թիւ 20 հաստատուած ըլլալով բոլոր առաջնոյն ամէն օր հիւանդ կընդունի Գում-Գարու Սթամբոլ ճատատէսի Զարիֆեան դեղարանը, ամէն Եշ. ձրի, իսկ առաւօտ և երեկոյ Մաբրիգիւղ Արդարեան դեղարանը և կամ իւր բնակարանը իրեն դիմող հիւանդները կը զարմանէ, ամէն Դշ. կէս օրէ վերջ ձրի յիշեալ դեղարանին մէջ։ Մասնաւոր զարման ներքին և արտաքին հիւանդութեանց և ծննդական գործարանաց։ 3—10

ԻԻՆԻՕՆ

Ապահովագրական Ընկ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հիմնեալ 1828 և 1829ին

Հաստատեալ ի Փարիզ Պանք փողոց, Թ. 45

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագ. եւ երաշխաւորութ.	Ֆր.	94,800,000
Հասոյթ 1895 տարւոյ	»	16,870,000
Հատուցուած վնաս	»	202,000,000
Երաշխաւորեալ գրամագլուխ	»	154½ միլիառ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ պահեստ	Ֆր.	131,000,000
Հասոյթ 1895 տարւոյ	»	17,400,000
Հատուցուած վնաս	»	75,000,000
Ապահովագրեալ զումարներ	»	250,000,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Օ ՄԱՆՆԱՆ ԿՈՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել առ մասնաւոր տնօրէն Տ. ՍԻՄՕՆ ԳԱՅՍԼԷԱՆ, ի Կ.Պոլիս, Գարաքէօյ, Եէնի խան, Ա. յարկ։

Կենաց ճիւղին մասնաւոր Տեսուչ

ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԶՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Զրի Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ Յունիս 21 էն (Ը. Ե.) սկսեալ Ընկերութեան գրասենեակը պիտի փոխադրուի Բեռա Մեծ-Փողոց, թիւ 390. (Նախկին Օթել տը Պիզանս)։ 9—15

ՏՕՔԹ. ՃԷՐՐԱՀ ՕՂԼՈՒ ԵՕՐՏԱՆԱՔԻ

Աէրոթերեան հիւանդութիւններու զարմանատուն

Կ. Պոլիս Համաւրջին զուխը Վալիտէ Խան թիւ 2

Յիշեալ Տօքթէօրը իր բազմամեայ փորձառութեան շնորհիւ, և գիտական նորագոյն մեթոտներու կիրառութիւնով՝ կարճ ժամանակի մէջ հիմնապէս կը բուժէ երկու սեռի ծննդական գործարաններու հիւանդութիւնները, գլխաւորաբար ԳԱՂԱԼԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ, ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ ու ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ կը զարմանէ ելեքտրականութիւնով, լուացումով և ուրիշ ընտրելագոյն մեթոտներով։

Ամէն օր ժամը 4—8 հիւանդ կընդունի իր զարմանատան մէջ։

Առաւօտեան ժամը 1 էն մինչև 4 ծէներ խոկելէին իւր բնակարանը հիւանդներ կը զարմանէ։ 6—25

Տօքթէոր Ճէլալեան

Մասնագէտ դաղղիական, ծնողականի և մարթային հիւանդութեանց։ Դիմել Բերա, Մեծ փողոցի վրայ, Միսկ փողոց թիւ 4։ 555 10—14

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՊԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնուած ի Լոնդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակն՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գեռնայարկ թիւ 1։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ՊՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴՊԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Գրամագլուխ Եռակի 14,500,000
Պահեստի դրամ » 21,173,000
Ցարեկան հասոյթ » 44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԳՐՈՒՄ ՍՊԱՌԵԱԼՈՒԹԻՒՆ ի՝ապահովագրեալ մի՝երանոցներ և բ[illegible]

572 [illegible]

ՃԱՌԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Գրիգ. Պանչ-Գարու, Ռատիկատոս թուն. 12. 4

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԻ Ա Ն և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոնտոքի ծովեզերեան-արքայական ճանապարհ

Սէնի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի յուլիս 13ին (Ք. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց սուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղեալ ապրանքներ և այլ տեղեկութիւնք համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
575 Մարմանի փողոց թ. 10

ՖՐԵՏ. ԼԷՊԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլի և Արեւելեայ ծովեր թանող շոգենաւերը

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ասմենեան	10500	Եսիրշիրն	3500
Բէսդրիան	10500	Արքայն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճերիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթենիան	2500
Ճորճիան	800	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	370	Մինեռ	900
Վալոնիան	3700	Օրոզդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

ՓԻՆԴԱՐՑ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ուղղակի երթեւեկ ընդ Լիվերպուլ և Արեւելեայ ծովեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Պոմնիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Մէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադրիս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Մէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտոս	1899
Ալէբբո	2143	Մորոգգо	1855
Ֆէտար	1876	Քամբանիա	12950
Նէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

Աւագանակեր Կ. Մ. ԻՒԹԻՃԵԱՆ

ՏԱՐ ԻՒՍ ՍԷՆԱԱԻ ՕՍՄԱՆԻԷ

ԹէրէմԷ վէ Տօղրամա ֆապրիքաս վէ թէճարէթխանէսի Սէբէբ Գոբու օրուն խանէսի ճվարընտա

Մարբուճճարատա Բիւշիւք Ապաստ էֆէնտի խանընտա Նօ. 1։ | Աեազմա գաբուսընտա Թէրէատէճի-լէրտէ Նօ. 13

Խնամ ինչասը իշխուն լաղմ օլանազ հէր նէվ բէրէսնէ վէ տօղրամա վէ սահրէ եանի կալացտան վէ եախատ ֆապրիգա մարինտէն կէչմէ տէօշէմէլիքլէր վէ բէնտէլէնմիշ լամպալը յիյտէնէ գարբամալար. հէր նէվ բասա վէ գօլնուզ սիրմէլէր վէ գարու բէրվագլարը, վէ էպնիեէնին իչ վէ տիշ թարաֆընա լաղմ օլան սիրմէլէր վ. օյմալաշ, տանմէլալար, տօղրամալար վէ դայրիճիմ. մէգրիւբ ֆապրիգատա պուլսար մարինալարը իլէ մանմնազամ վէ նէվուսու տէտկեանլէրտա իմալ օլունուպ, նէֆասէնի վէ զէրաֆէթը ֆէվգ էլատէսի իլէ պէրապէր, բէզապլի գապու էմմէզ տէրեճէտ էդիլէն ֆիեանլա ֆիրուսնի օլունմագտա տրը, միւֆրէտտիր պալեատա կէօսմէրիլէն բէրէսնէ վէ տօղրամալարըն իշլէնմիշլէրի սահր մանալտէ ֆիրուսնի օլունան խամ բէրէսնէ ֆիեանքնտան տահա էդիլէն սուրէմտէ սահրմազտա տրը-

Մէգրիւբ ֆապրիգատա դանէմ մէսիմ պիր բէրէսնէ տէրօզիմօսու տահի պուլունտուղունտան, էվ եարտրմազ արզու իտէնլէրին պէհէմմէճալ պիր տէֆա մէգրիւբ ֆապրիգաեը զիհարէթ էմմէլէրի բէնտիլէրինէ հիզմէտլիգ նիսպէթինտէ ֆայտա լէրի օլմացաը պէտէհի տիր.

Մէգրիւբ ֆապրիգա կէօսմէրիլէն բրան վէ նիմմանէ իւզրա, էվ ինչասընը տահի Թէահիւտ էտիւպ, մալ սահիպինէ ասլա զիհան կէօսմէրմէզ։

Պունարտան մատէ հէր նէվ էլպիսէ վէ Թահնա վէ պօեա ֆբրչալարը իլէ չամաշը մանտալարը տահի իմալ վէ ֆիրուսնի օլունուր.

514 9–52

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աչխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒԲՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՌԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՋԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուին բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործատեր Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1897 Յունիս 14էն սկսեալ մինչեւ յետոյ անորինուիլիւն

(Բոյսի ներքին երեսին) Ե-ր-ա-գ-ա-ն Եղերքէն

Կամուրջ ԷՄՆՈՒ շոգենաւոց երթեւեկումն

ժ. Վ.		Թ.
10 50	Ր. Ա.Գվ. Եմմ. Մզպ. Պէօյթ-Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր.Հիսար պիտի հաղորդակցի	37
12 5	Եմմ. Մէզ. Պէօյ.Բիրէճ-Թրպ. Ենք. Սթն. Մրկ. Ր. Հիսար պիտի հաղորդակցի	40
1 —	Եմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ.Բշ. պահ. Զպզ.Գնլ Ա, Հսր. Գնտ. Վնք. (Վնք. հաղորդակցելով Ուր-ները Զնկ- Պէյլ- Գզկ-Պէշիքթաշ	45
1 15	Եմմ.Մզպ. Պէօր. Թրպ.Ենք. (Ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ.	39
2 10	Եմմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Միրկ. Ր. Հիս. Զէպէք պիտի հաղորդակցի	43
2 30	Եմմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշ, պահ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հ. Գանտ. Պէշ. (Ա. Հիս. պիտի հաղորդակցի Ուր.ները 2 40ին Վնք. Զէնկ. Պէյլ. Դուզկուլնմուկ)	37
2 50	Ր. Ա. Գվ. Եմմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Սթն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Պշք. (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի Ուրբաթները Արն. Գրչ. Օրթ.	44
4 15	Եմմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Իսթ. Միր. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպ.Պշք. (Պէպ պիտի հաղորդակցի ուրբաթները Արն. Գրչ. Օրթ.	40
5 45	Եմմ. Մզպ. Պէօյթ. Թարպ. Պէյզ. Ենք.Սթն.Գանլ.Պօյճ. Ր.Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.	21
7 —	Եմմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ. Պէյզ. Ենք. Մրկ.Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պէշիր. (Պէյզօզ Զիր-զար շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
8 15	Ա.Ր.Գվ. Եմմ. Մզպ.Պէօյ. Թրպ.Ենք.Սթն. Պօյ.Ր. Հիս,Պէպ. Արն. Գրչ.Օրթ. Պէշկ.	43
10 15	Եմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ.Ր.Հ. Պէպ.Արն. (Ր.Պշք. ուր.ները Պէյզ.	33

Այն ուրբաթ երեկոները ժամը 11ին Մզպ.էն շոգենաւ մը եկնելով Պէօյ.Թար.Ենք.Միկ.Ր.Հիս. Պէպ.Արն.Օրթ.Պէշիր. հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնայ-

Ենիքէյ-էն Կամուրջ Էնող շոգենաւ

11 5	Ենք.Սթն.Մրկ.Պօյճ. Ր.Հ. Պէպ.Արն. Գրչ. Օրթ.Պշք.	38
1 45	Ենք.Սթն.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշք.	18

Պէրէտէն Կամուրջ Էնող շոգենաւ

11 —	Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշք.	19
11 30	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք.	33
12 —	Ր.Հ.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշ.	21
12 50	Ր.Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ. Գպ.	19
1 35	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ Պշք.	31
2 15	Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.	18
3 5	Պէպ.Արն.Գչ.Օթ.Պշք.	23
4 —	Պէպ.Արն.Գուր.Օրթ.Պէշ.Գպ.բացի ուր.	18
4 40	Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.	45
5 15	Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք. բացի ուր.է	34

Աւելոյն Եղերքէն Կամուրջ Էնող շոգենաւ

11 —	Գնտ-Վնք-Զնկ-Պէյլ-Գզկ-	33
11 15	Պէյզ-Բշպ.Զպզ-Գանլ-Ա.Հիս-Գնտ- Վան. Ուրբաթները Զնկ- Պէյլ- Գզկ- Պէշ.	44
11 50	Պէպ. Վնք- Զնկ- Պէյլ- Գզկ- Պշք- բացի Ուրբաթէ	34
12 5	Պէյզ. Բշպ. Եր, Զպզ.Գնլ. Պօյճ. Ր.Ա.Հիս Գնտ. Արն. Վան. Զէն. Պէյլ-Գուզ-Պէշ-	23
12 40	Ա. Հիս. Գնտ. Վան.Զէնկ.Պէյլ.Գուզ.Պէշ.	33
1 10	Վնք. Զէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.	23
1 30	Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գանլ, Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. [Վնք. շոգ. պիտի հաղ. ուր-ները Զէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ.	45
2 10	Վան. Զէնկ. Պէյլէրպ.Գուզկ. Պէշ. Գպշ. բացի ուրբաթէ	21
2 55	Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշկ. բացի ուր.	33
3 —	Պէյզ • Բշպճ • Զպզ • Գնլճ • Ա • Հ • Գնտ • Պշք • (Ա • Հ • պիտի հաղորդակցի) ուրբաթ օրերը Վնք Զէնկ. Պէյլպ • Գզկ • Պշք •	37
3 30	Ա • Հ • Գնտ • Վնք • Զնկ • Պէյլպ • Գզկճ • Սկիւտ. բացի ուրբաթէ	39
4 30	Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտ. (Վնք.էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները 4 45ին Մէզ.էն Պէօյ. Թրպ. Զնկ.Պէյլ.Գուզ.Պշք.	38
5 10	Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ. Պշք-	39
7 30	Պէյք. Բշպ. Ենք.Զպզ.Գնլճ.Մրկ. Ր.Ա.Հս-Գնտ- Պէպ.Արն.Վնք,Զնկ-Պէյլ-Օրթ.Գզկ- Պշք. հինգշաբթի օրերը Օրթ.Պշք. հանդիպելէ զատ Իսկիւտար ալ պիտի հանդիպի	23
9 —	Պէօյթ-Թրպ-Պէյզ-Բշպ.Զպզլ.Գնլ.Ա.Հ.Գնտ. Վն. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.	18
9 30	Գնտ- Արվ. Զնկ. Պէյլ. Իսկ. բացի ուր.	34
10 15	Պէյզ-Ենք-Գնլճ-Ա-Հ-Զնկ-Պէյլ.Պ-ր-բշ-ուր	38
10 20	Ա.Հս.էն ուղ.կամուրջ ուր.օրերը 10 50ին	45
10 35	Գուզկ. (բացի Ուր.	42
11 —	Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	19
11 10	Վնք.էն » » » »	21

Ամէն ուրբաթ ժամը 10 40 ին Մզպ. շոգենաւը եկնելով կամուրջ պիտի իջնէ հանդիպակցով Պ ոյ. Թար • Պէյզ • Բշպ • Զպք • Գանլ • Ա.Հ • Գանտ-Վան. Զէնկ • Պէյլ • Գուզ • Իսկ •

(Բոյսի ներքին երեսին) Կամուրջէն Ելլող Եղերք Երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 45	Պէշ. Օրթ- Արվ. Պէպ. Ր.Հիս. Մրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եմմ.ուրբ. Պէյզ-	37
2 30	Պշք,Օրթ,Գրչ.Արն,Պ. պ.Ր,Հ,Մրկ,ենք,Թրպ, Պէօյ, Մզպ, Եմմ,	40
3 30	Գապ, Պշք. Գզկ- Օրթ. Պէյլ- Գուրչ. Զնկ-Արնվ-Գնտ-Ա-Ր-Հս-Գնլ- Միրկ- Ենք- Բշպ-Պէյզօզ Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Եմմ.	19
4 —	Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. Սթն. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Եմմ.	21
5 —	Գապ.Պշք.Գզկ,Պէյլ.Զնկ.Վնք.Արնվ.Գանտ. Ա.Ր.Հս.Գնլճ,Զուպուզ,Բշպ,Պէյզ.	23
6 —	Գապ.Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Եմմ.Գվզ.ներ	43
7 —	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն.Գնտ. Ր.Հս. Պօյճ.Գնլ.Ենք.Պէյք • Թրպ.Պէօյ : ուր.Մզ.	18
8 30	Պշք.Օրթք.Արնվ. Պէպ.Ր. Հիս.Միրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եէնիմահալէ	33
10 —	Ենք. Թրպ. Պէօյ. զպ. Եմմ, Գվ.ներ ուրշաթ օրերը 9 25ին Պէշ. Օրթ. Արն. Պէպ.Ր.Հ • Միրկ • Ենք Թար • Պէօյ • Մէզ •	40
10 5	Պշք. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր.Հս. Պօյճ. Մրկ, Սթն, Ենք, Թրպ, Պյք. Մէս. Եմմ.	37
10 55	Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Միրկ.Սթէն. Ենիք. Թրպ. Բիրէճ.Պէօյթ.Մէզ. Եմմ.	43
11 30	Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Եմմ. (Ենք.է Պէյզ. զացող շոգենաւին հետ հաղորդակցելով	45
11 40	Պէպ.Ր.Հիս.Պօյճ.Մրկ. Սթն Ենք.	38

Կամուրջէն Պէպէք Երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 10	Ուղղակի Ր • Հիսար բացի ուրբաթէ	19
1 —	Ուղղ • կի Պէպէք	34
2 30	» »	23
3 30	Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ	18
4	Ուղղակի Պէպէք	45
10 35	Պշք.Օր.Գրչ.Արն.Պէպ. Գնտ.Ա.Ր.Հս.Պօյճ. Գնլ.Զպզ.Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուր.	23
11 15	Գապ.Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ. Ր.Հ. Պօյճ. Ենք.	18
11 45	Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն. Գնտ-Ա- Հս.	19
12 15	Պշք.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպէք.	33

Կամուրջէն Աւելոյն Եղերք Երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 —	Ուղղակի Գանտիլի	34
1 —	Պշք • Գզկ • Պէյլ. Զնկ • Վնք.Գնտ • Ա.Հիս. Գնլ • Զպզ • Բշպ • Պէյզ • Մզպ.Գավազներ	44
1 20	Պէշիր,Օրթ.Պէյլ-Զէնկ.Վնք. բացի ուրբ •	21
2 50	Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ. Գնլճ. Զպզ• Բշպ.Պէյզօզ ուր. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.	38
2 40	Ուղղակի Ա.Հիս. բացի ուրբաթէ	39
4 20	Պշք.Օրթ.Պէյլ. Զնկ.Վնք. (ուր. Պէպէք	45
4 40	Ուղղ կի Վանիրէօյ բացի ուրբաթէ	39
8 35	Պշք.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ. ուր.8 45ին Ա.Հիս Գնլճ.Զպզլ.Բշպ-Պէյզ. Պէօյ. Մզպ.	34
9 —	Պէշիր. Գնտ. Ա. Հիսար Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզօզ բացի ուրբաթէ	38
9 30	Պշք.Գզկ.Պէյլ. Զէնկ. Վանք. Գնտ. Ա.Հ. Ուրբ. օրերը 30 վարկեան վերջը	45
10 15	Իս, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ)	42
10 20	Պէշք. Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր.Ա. Գավազներ	39
10 30	Պշք. Պէյլ. Զէնկ. Վնիք. Ուրբ. օրերը վարկեան վերջը Գպ.Գզկ. Գնտ. Ա.Ր.Հս. Պօյճ.Գնլճ,Ենք.Բշպ-Պէյզ.	20 21
10 40	Իսկտ.Գզկ. (բացի ուրբաթէ)	41
11 —	Պէշ.Գզկ.Պէյպ. Զնկ.Վանք.Պէպէք բացի ուրբաթէ	34
11 20	Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ. Պէյ. ուրբաթ օրերը Գուզկուլնմուզ	41
12 —	Պէշ • Գուզկ • Պէյլ • Զէն • Վան • Արնվ.	21

CO MP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 30,12 Ծովէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Դշ. 1/13 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 2 14 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 2,14 Մեվաստարոյի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 3/15 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր 4,16 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդերձ Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Յուլիս 1 13, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին 562